

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 29 marca 2023 r.
w sprawie **A. P.**,
oskarżonej z art. 284 § 1 k.k. i innych,
zażalenia obrońcy oskarżonej,
na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Apelacyjnego
w Krakowie
z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt WSU 1/23,
o odmowie przyjęcia skargi,

postanowił:

**uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Krakowie celem podjęcia dalszych czynności
związanych z wniesioną skargą.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 192/21, uniewinnił oskarżoną A. P. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i innych. Po rozpoznaniu apelacji prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 298/22, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Skargę na powyższy wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonej A. P., zaskarżając go w całości, zarzucając:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 1 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 192/21, i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy w realiach sprawy taka przesłanka przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodzi ze względu na przeprowadzenie przez Sąd I instancji dowodów mających znaczenie dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy i brak powodów, dla których wymagałyby one powtórzenia ich przeprowadzenia w sprawie, a ewentualnie wątpliwości winny być rozstrzygnięte na korzyść;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 427 § 2 k.p.k. polegające na działaniu Sądu, który to podczas rozprawy apelacyjnej nakierował prokuratora co do złożonych przez niego zarzutów oraz co do sposobu ich ujęcia, czym tym samym rozpoznał sprawę w zakresie sięgającym ponad wniesione przez oskarżyciela publicznego zarzuty, a tym samym w wyraźny sposób okazał przychyłność ku złożonej przez niego apelacji i nie wykazał się obiektywizmem i bezstronnością w sprawie – apelacja złożona przez prokuratora z dnia 8 lipca 2022 r. nie zawierała zarzutu w zakresie rzekomego zaboru przez oskarżoną A. P. 65 złotych monet czy paszportu, tym samym ograniczając się jedynie do wskazania zaboru określonej sumy pieniężnej – nieuzasadnionym jest zatem odnoszenie się przez Sąd Apelacyjny do zaboru dokumentów lub przedmiotów, które nie były przedmiotem zarzutu ze strony oskarżyciela publicznego”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Zarządzeniem z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt WSU 1/23, sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie T. S. na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. odmówił przyjęcia skargi.

Zażalenie na przedmiotowe zarządzenie wniósł obrońca oskarżonej A. P., zaskarżając je w całości, zarzucając:

„1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a mający wpływ na jego treść i w konsekwencji prowadzący do naruszenia art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., a polegający na przyjęciu, że zarzut naruszenia art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. przy przyjęciu, że sąd rozpoznał sprawę ponad żądanie skarżącego nakazuje przyjąć, że wymogom skargi uczyniono zadość wyłącznie w aspekcie formalnym, podczas gdy z treści zarzutów i uzasadnienia skargi jednoznacznie wynika, iż Sąd Apelacyjny wydając wyrok wyszedł poza granice zaskarżenia, a więc naruszył art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. wydając wyrok i błędnie przyjął, że trafnym jest uchylenie wyroku Sądu I instancji w zakresie przywłaszczenia 65 złotych monet i innych przedmiotów czy dokumentów i pieniędzy, podczas gdy brak było zaskarżenia tego fragmentu na niekorzyść oskarżonej, albowiem ani z treści zarzutów apelacji prokuratora ani pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego taki zarzut nie wynika,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a mający wpływ na jego treść i w konsekwencji prowadzący do naruszenia art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., a polegający na przyjęciu, że podstawą uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego był przepis art. 454 § 1 k.p.k., podczas gdy Sąd Apelacyjny naruszył prawo procesowe, a to art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 1 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 192/21, i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy w realiach sprawy taka przesłanka przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodzi ze względu na przeprowadzenie przez Sąd I instancji dowodów mających znaczenie dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy i brak powodów, dla których wymagałyby one powtórnego ich przeprowadzenia w sprawie, a ewentualnie wątpliwości winny być rozstrzygnięte na korzyść, podczas gdy przesłanka taka zachodzi w przedmiotowej sprawie, albowiem po ponownym rozpoznaniu sprawy w

istocie musi zostać przeprowadzone niemal całe postępowanie dowodowe związane ze źródłami osobowymi,

3) naruszenie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., poprzez błędne zastosowanie tego przepisu i merytoryczną ocenę zarzutów skarżącego, podczas, gdy powinno zostać tylko ocenione, czy skarga spełnia wymogi formalne i czy zarzuty mieszczą się w podstawach do wniesienia skargi, a nastąpiła merytoryczna ocena zarzutów skargi wykraczające poza uprawnienia wynikające z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i podjęcie czynności zgodnie z art. 530 § 1 k.p.k. celem nadania biegu wniesionej skardze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne w zakresie zarzutu z punktu 3, w związku z czym zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z kolei ze stosowanego odpowiednio w przypadku skargi art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. wynika, że prezes sądu, do którego wniesiono skargę, odmawia jej przyjęcia, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. lub w art. 429 § 1 k.p.k., albo gdy skargę oparto na innych powodach niż wskazane w art. 539a § 3 k.p.k.

Oznacza to, że prezes sądu, do którego wniesiono skargę, w ramach dokonywanej kontroli warunków formalnych tej skargi, ma prawo i obowiązek zbadać jedynie, czy podniesione w niej zarzuty mieszczą się w katalogu podstaw opisanych w art. 539a § 3 k.p.k., a także czy skarżący podaje *in concreto*, na czym polegały zarzucane uchybienia. Kontrola ta nie może jednak mieć charakteru merytorycznego – w szczególności nie może polegać na sprawdzeniu czy podniesione w skardze zarzuty zostały sformułowane w sposób poprawny lub wyczerpujący, a nade wszystko czy w zestawieniu z obowiązującym stanem prawnym roszą nadzieję ich uwzględnienia w postępowaniu przed Sądem

Najwyższym (zob. postanowienia SN: z dnia 25 maja 2021 r., sygn. akt IV KZ 18/21; z dnia 30 października 1997 r., sygn. akt IV KZ 177/97).

Kontrola dopuszczalności skargi w trybie art. 530 § 2 k.p.k. służy sprawdzeniu spełnienia przez skargę wymogów formalnych oraz eliminacji jawnie instrumentalnych przypadków określania mianem podstawy odwoławczej uchybień, które do tej kwalifikowanej grupy uchybień w sposób oczywisty nie należą (zob. postanowienie SN z dnia 28 lipca 2020 r., sygn. akt III KZ 39/20). Do takich wymogów formalnych zalicza się np. weryfikację tego, czy osoba, w której imieniu wnoszona jest skarga, ma status strony, czy od skargi została uiszczona opłata sądowa, czy skarga spełnia ogólne warunki pisma procesowego. Jednocześnie podnosi się, że orzekanie o spełnieniu warunków formalnych nie może przerodzić się w sprawdzanie trafności podniesionych zarzutów skargi (zob. J. Matras, w: K. Dudka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2020, teza 3 do art. 530). Za niedopuszczalne w trybie tej kontroli należałoby uznać badanie, czy powody te wskazano zasadnie, trafnie, a nawet rzetelnie (zob. postanowienia SN: z dnia 28 lipca 2020 r., sygn. akt III KZ 39/20; z dnia 5 czerwca 1997 r., sygn. akt II KZ 38/97). Tak restrykcyjnej i wąskiej interpretacji wymagają względy gwarancyjne prawa do obrony wyrażające się w możliwości odwołania się od rozstrzygnięcia do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. W konsekwencji ocena zarzutów skargi z punktu widzenia ich merytorycznej zasadności może być badana jedynie przez Sąd Najwyższy na podstawie kompetencji udzielonej w art. 539a § 1 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie zarzuty skargi odnosiły się do rażącego naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. oraz art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 427 § 2 k.p.k. Nie ulega wątpliwości, że zarzut obrazy art. 437 § 2 k.p.k. stanowi jedną z dwóch dopuszczalnych podstaw wniesienia skargi na podstawie art. 539a k.p.k. obrońca oskarżonej przedstawił również uzasadnienie sformułowanych w skardze zarzutów. Inną zupełnie kwestią jest to, czy zarzut taki okaże się trafny. Ocena zasadności skargi przekracza jednak granice wstępnej kontroli skargi pozostającej w kompetencji właściwego prezesa sądu odwoławczego lub innego uprawnionego sędziego. Jest to bowiem ocena merytoryczna słuszności wskazanego w skardze zarzutu. Tym samym stwierdzenie sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia, że „obrońca błędnie zidentyfikował

podstawę uchylenia” wyroku Sądu odwoławczego, stanowi nic innego jak niedopuszczalną kontrolę środka zaskarżenia w aspekcie jego zasadności. Co więcej, o przekroczeniu granic kontroli formalnych skargi *par excellence* świadczy przyjęcie, że „skarżąca w rzeczywistości dąży do zakwestionowania ustaleń i ocen sądu odwoławczego”, a „intencją skarżącej jest wyłącznie ponowienie postępowania odwoławczego i dokonanie w tych ramach alternatywnej oceny zarzutów apelacji”. Przesądzenie o charakterze zarzutów i prawidłowości ich uzasadnienia wymaga oceny nie formalnej, a co do istoty sprawy.

Nie rozstrzygając zatem o trafności rozważań zawartych w zaskarżonym zarządzeniu ani nie wypowiadając się o zasadności zarzutów skargi, uznać należy, że uzasadnienie zarządzenia sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lutego 2023 r. stanowi szczegółową ocenę merytoryczną zarzutów, a zatem nie mieści się w granicach określonych w art. 530 § 2 k.p.k. Stąd zarzut 3. zażalenia, w którym podniesiono obrazę art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. należało uznać za w pełni uzasadniony, a w konsekwencji konieczne okazało się uwzględnienie zażalenia, uchylenie zaskarżonego zarządzenia oraz przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu - Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie celem podjęcia dalszych czynności związanych z wniesioną skargą.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.